

Διαδρομή: Χώρα – Παναγία Δροσιανή
20 χιλιόμετρα – 35' λεπτά

Η Παναγία η Δροσιανή είναι ένα Βυζαντινό μοναστήρι νότια του χωριού Μονή στη Νάξο και δίπλα από το κοινοτικό κοιμητήριο (νεκροταφείο), που είναι από τα αρχαιότερα των Βαλκανίων (4ος ή 6ος αιώνας). Από το Μοναστήρι αυτό το μεγαλύτερο μέρος του ήταν θαμμένο και μόλις τη δεκαετία του 70 έγιναν οι ανασκαφές από την αρχαιολογική υπηρεσία και αποκαλύφθηκε. Μέχρι τότε το μόνο μέρος που ήταν ορατό ήταν η κυρίως εκκλησία που ήταν και η πλέον πρόσφατη. Η εκκλησία είναι στην ουσία ένα σύμπλεγμα από τέσσερις εκκλησίες. Είναι Βυζαντινού ρυθμού και όλοι οι χώροι του, εσωτερικά και εξωτερικά είναι σε σχήμα σταυρού.

Υπάρχουν πολλές αγιογραφίες. Αυτές που φαίνονται τώρα είναι και οι παλαιότερες, μιας και τα δύο προηγούμενα στρώματα έχουν αφαιρεθεί και έχουν μεταφερθεί σε μουσεία. Χαρακτηριστικοί είναι οι δύο Παντοκράτορες στον τρούλο, κάτι που αποδίδεται σε προσπάθεια καταπολέμησης του μονοφυσιτισμού: οι δύο μορφές απεικονίζουν η μία την ανθρώπινη και η άλλη τη θεία φύση του Χριστού.

Πολλοί οι θρύλοι για το πως κτίστηκε και το πως επελέγη η τοποθεσία. Οι παλαιότεροι κάτοικοι του χωριού μεταφέρουν ότι αν και αρχικά είχε επιλεγεί άλλο μέρος για το κτίσιμο της εκκλησιάς η εικόνα της Παναγίας μεταφερόταν κάθε βράδυ στο συγκεκριμένο μέρος. Η ονομασία «Δροσιανή» εικάζεται ότι προήλθε από το ότι οι κάτοικοι του χωριού σε μια πολύ μεγάλη περίοδο ανομβρίας απευθύνθηκαν στην Παναγία με λειτουργίες και τάματα για να την παρακαλέσουν να βρέξει έτσι ώστε να μην ξεραθούν τα δέντρα και οι μπαξέδες και να ζήσουν οι κάτοικοι που κατ' εξοχήν είναι αγρότες. Το νεώτερο τμήμα του Μοναστηριού χωρίζεται σε δύο τμήματα και μπροστά από την εικόνα της Παναγίας υπάρχει στο πάτωμα μια τεράστια κυκλική πλάκα από μάρμαρο. Οι θρύλοι έλεγαν πως κάτω από την πλάκα αυτήν υπάρχει μεγάλος θησαυρός που κανείς όμως δεν πήγαινε να την ανασηκώσει γιατί θα τον μαρμάρωνε η θαυματουργή εικόνα της Παναγίας. Δυστυχώς την δεκαετία του 70 κάποιο πρωί βρέθηκε η πλάκα σκαμμένη και βγαλμένη και κανείς ποτέ δεν έμαθε αν έκρυβε κάτι από κάτω. Οι αρχαιοκάπηλοι όμως δεν σταμάτησαν εκεί. Η εικόνα της Παναγίας εκλάπη και είναι άγνωστο αν η υπάρχουσα στη θέση της είναι η αυθεντική ή κάποιο αντίγραφό της. Σήμερα το Μοναστήρι της Παναγίας της Δροσιανής λειτουργεί υπό τον έλεγχο της αρχαιολογικής υπηρεσίας και δέχεται ετησίως χιλιάδες επισκέπτες.

{gallery}drosianh{/gallery}